

9 клас
Г Е О Г Р А Ф І Я
«УКРАЇНА І СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО»
(52 години, 1,5 години на тиждень)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ГЕОГРАФІЯ 6– 9 класи
 Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів

Адреса: офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки (www.mon.gov.ua)
 та веб-сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (www.imzo.gov.ua).

№ уроку	Дата	Зміст навчального матеріалу	Наскрізні змістові лінії	Примітки
Вступ 1 год				
1.		Об'єкт вивчення економічної географії. Взаємодія господарства і природи в географічному середовищі. Економічна географія в системі географічних наук. Значення знань з економічної географії	<p>Громадянська відповідальність Наводить власні приклади бачення застосування знань з економічної географії у повсякденному житті.</p> <p>Підприємливість і фінансова грамотність Усвідомлює роль географічної науки у професійній орієнтації та виборі виду діяльності</p>	
<p>Знанневий компонент: називає об'єкт вивчення економічної географії; розуміє зміст поняття «географічне середовище»; наводить приклади зв'язків економічної географії з іншими науками; пояснює актуальність і необхідність вивчення економічної географії; формує обгрунтовану думку щодо ролі економічної географії у розв'язанні багатьох суспільних проблем.</p> <p>Діяльнісний компонент: визначає роль економічної географії в системі географічних наук.</p> <p>Ціннісний компонент: висловлює бачення застосування знань з економічної географії у повсякденному житті</p>				

Розділ I. Національна економіка і світове господарство 11 год.			
2.		Тема 1. Національна економіка Національна економіка.(Національне господарство).	Громадянська відповідальність Критично оцінює сучасну економічну ситуацію України, її місце серед країн світу.
3.		Поняття «економічний розвиток» та його показники: валовий внутрішній продукт (ВВП), структура ВВП, індекс людського розвитку (ІЛР).	Виявляє активність у дослідженні економічних проблем.
4.		Секторальна модель економіки країни Практична робота 1. Аналіз секторальної моделі економіки	Підприємливість і фінансова грамотність Аналізує та оцінює власні можливості у зростанні добробуту своєї родини та держави
5.		Чинники розміщення виробництва.	
6.		Форми суспільної організації виробництва та просторової організації національної економіки.	
<p>Знаннєвий компонент: називає ознаки понять «національна економіка», «валовий внутрішній продукт», «індекс людського розвитку»; розуміє вплив природних і суспільних чинників на розміщення виробництва (природних умов, сировинний, паливно-енергетичний, водний, працересурсний, споживчий, транспортний, науковий, екологічний, військово-стратегічний).</p> <p>Діяльнісний компонент: розрізняє сектори національної економіки (первинний, вторинний, третинний), форми просторової організації господарства (економічні райони, елементи територіальної структури промисловості, сільського господарства тощо); аналізує секторальну модель економіки України та порівнює її з іншими державами.</p> <p>Ціннісний компонент: уміє аналізувати й оцінювати власні здібності й уподобання та співвідносити їх до ринку праці в Україні; усвідомлює значення форм суспільної організації виробництва та їх використання у різних видах людської діяльності</p>			
		Тема 2. Світове господарство	
7.		Світове господарство (світова економіка), світовий ринок. Поняття «спеціалізація території», «міжнародний поділ праці».	Екологічна безпека та сталий розвиток Розуміє важливість урахування екологічного чинника в розміщенні підприємств.

8.	Типи економічних систем.	Здоров'я і безпека Громадянська відповідальність	
9.	Типізація країн світу за рівнем економічного розвитку, місце України в ній. Практична робота 2. Позначення на контурній карті країн «Великої двадцятки» (G-20) і визначення їх місця в сучасній типізації країн за рівнем економічного розвитку	Розуміє значення досвіду економічного розвитку інших країн і врахування цього досвіду для розвитку України та свого регіону. Підприємливість та фінансова грамотність Розуміє об'єктивність явища міжнародного поділу праці, позитивні та негативні наслідки глобалізації. Наводить приклади впливу глобалізації на розвиток світової економіки, регіону, України. Оцінює роль ТНК, міжнародних організацій у світовій економіці та економіці України.	П.Р.2
10.	Багаторівневість світового господарства, його просторова структура за концепцією «Центр – периферія».		
11.	Сучасні тенденції розвитку світового господарства.		
12.	Узагальнення і контроль знань. Вступ. Національна економіка і світове господарство		Т.О. 2

Знаннєвий компонент:

називає ознаки понять «спеціалізація території (населеного пункту, району, регіону, країни)», «міжнародний поділ праці», «світове господарство» («світова економіка»), «світовий ринок», типи економічних систем;
наводить приклади країн світу з різним рівнем економічного розвитку (за типізацією ООН), ТНК в Україні;
знає і розуміє роль міжнародних організацій у світовій економіці;
розуміє сутність тенденцій розвитку світового господарства (інтернаціоналізації виробництва, інформатизації, глобалізації, регіональної економічної інтеграції), багаторівневість світового господарства;
пояснює вплив глобалізації на темпи розвитку світового господарства та національних економік країн різних типів.

Діяльнісний компонент:

знаходить і показує на карті країни «Великої сімки» (G-7), «Великої двадцятки» (G-20);
уміє отримувати й аналізувати інформацію щодо типізації країн за рівнем соціально-економічного розвитку.

Ціннісний компонент оцінює вплив глобалізації на діяльність населення (на прикладі свого регіону)			
Розділ II. Первинний сектор господарства 12 год.			
		Тема 1. Сільське господарство	
13.		Сільське господарство світу. Сільське господарство, його значення в сучасному світі. Аграрні суспільства в сучасному світі. Аграрні відносини.	Екологічна безпека та сталий розвиток Розуміє необхідність охорони та збереження сільськогосподарських угідь.
14.		Рослинництво світу. Географія основних зернових і технічних культур. Найбільші країни-виробники та країни-експортери сільськогосподарської продукції. Практична робота 3. Визначення основних зернових і технічних культур, що їх вирощують у помірному, субтропічному і тропічному кліматичних поясах, й обґрунтування встановлених відмінностей.	Здоров'я і безпека Пояснює і наводить приклади взаємозв'язків між якістю сільськогосподарської продукції та здоров'ям людини. Громадянська відповідальність Усвідомлює роль сільського господарства для економіки України. Виявляє активність щодо пропагування товарів вітчизняного виробництва, підтримки власного виробника.
15.		Тваринництво. Сільськогосподарські пояси світу. Найбільші країни-виробники та країни-експортери сільськогосподарської продукції.	Аргументує свою позицію щодо впровадження ринку земельних ресурсів в Україні.
16.		Сільське господарство України. Рослинництво. Структура сільськогосподарських угідь в Україні. Розміщення в Україні виробництва зернових і технічних культур, картоплярства, овочівництва, баштанництва, виноградарства.	Підприємливість і фінансова грамотність Уміє визначати напрями фермерської діяльності у країнах світу, Україні та своїй місцевості
17.		Тваринництво. Зональна спеціалізація сільського господарства України. Сільське господарство у своєму регіоні.	
Знаннєвий компонент:			

П.Р.3

називає види діяльності в сільському господарстві, види сільськогосподарських угідь;
 наводить приклади впливу природних і суспільних чинників на рівень розвитку та спеціалізацію сільського господарства в регіоні світу, країні;
 країн з аграрною міжнародною спеціалізацією;
 пояснює поширення в світі свинарства, птахівництва, формування спеціалізованих районів скотарства, вівчарства.

Діяльнісний компонент:

показує на карті світу зони (райони) вирощування пшениці, кукурудзи, рису, бавовнику, льону-довгунцю, соняшнику, сої, маслин, олійної пальми, цукрової тростини, цукрового буряку, картоплі, чаю, кави, какао-бобів, на карті України –сільськогосподарські зони, гірські та приміські райони;
 характеризує особливості розміщення рослинництва й тваринництва в Україні;
 аналізує карти сільськогосподарських культур і тваринництва;
 визначає місце України на світових ринках сільськогосподарської продукції.

Ціннісний компонент

аргументує свою позицію щодо впровадження ринку земельних ресурсів в Україні.

		Тема 2. Лісове господарство	
18.		Лісове господарство. Основні лісові пояси світу. Лісова безпека. Лісова безпека. Лісове господарство в Україні	<p>Екологічна безпека та сталий розвиток Усвідомлює екологічне значення лісу.</p> <p>Громадянська відповідальність Усвідомлює власну відповідальність громадянина місцевих громад, держави за збереження лісових ресурсів.</p> <p>Підприємливість і фінансова грамотність Розуміє важливість раціонального використання природних ресурсів та їх подальшої повної переробки</p>

Знаннєвий компонент:

називає основні лісові пояси світу;
 пояснює розміщення лісових поясів світу, лісових масивів в Україні.

Діяльнісний компонент:

показує на карті світу ліси помірного поясу, вологі екваторіальні й тропічні ліси, райони лісового господарства у світі та в Україні; порівнює лісозабезпеченість України, світу й окремих його регіонів.

Ціннісний компонент:

усвідомлює відповідальність громадянина, місцевих громад, держави за збереження лісових ресурсів

		Тема 3. Добувна промисловість			
19.		Добувна промисловість. Ресурсозабезпеченість. Класифікація мінеральних ресурсів за використанням. Показники ресурсозабезпеченості країн мінеральними ресурсами.		Екологічна безпека та сталий розвиток Аналізує позитивні та негативні наслідки діяльності підприємства первинного сектору на природне середовища та соціум і пропонує виважені рішення.	
20.		Видобування паливних ресурсів у світі. Видобування вугілля, нафти і природного газу. Основні закономірності розміщення родовищ вугілля, нафти, природного газу. Найбільші в світі басейни й країни за видобутком кам'яного вугілля, нафти й природного газу. Основні й перспективні райони видобування кам'яного вугілля, нафти, природного газу в Україні. Шляхи покриття дефіциту палива в Україні.		Здоров'я і безпека Усвідомлює вплив забруднення повітря, зміни рівня ґрунтових вод, деградації ґрунтів на здоров'я населення.	П.Р.4 Досл. 1
21.		Практична робота 4. Позначення на контурній карті найбільших басейнів видобування кам'яного вугілля, нафти і природного газу. Дослідження 1 Проблеми й перспективи освоєння родовищ нафти і природного газу на шельфі Чорного та Азовського морів.		Підприємливість і фінансова грамотність Аналізує статистичну інформацію щодо динаміки цін на мінеральні ресурси та обсяги їх видобування в Україні та світі, пояснює вплив природних і суспільних чинників на прибутковість підприємств добувної промисловості	
22.		Видобування металічних ресурсів. Основні закономірності розміщення родовищ металічних руд. Країни з найбільшими обсягами видобування залізних, марганцевих руд, руд кольорових, рідкісноземельних і благородних металів. Розвиток і розміщення виробництв з видобування залізних і марганцевих руд в Україні.			

		Розробка родовищ руд кольорових металів в Україні.	
23.		Видобування нерудної мінеральної сировини. Видобування інших видів природної сировини в Україні та країнах світу. Підприємства добувної промисловості свого регіону.	
24.		Узагальнення і контроль знань Первинний сектор господарства	Т.О. 3

Знанневий компонент:

називає види мінеральних ресурсів за використанням;

наводить приклади найбільших країн-експортерів та країн-імпортерів нафти, природного газу, кам'яного вугілля;

розуміє закономірності поширення родовищ і басейнів корисних копалин;

пояснює лідерство окремих країн на світових ринках мінеральної сировини за сукупністю природних і суспільних чинників, зміщення добувної промисловості до районів зі складними природними умовами, на шельф Світового океану.

Діяльнісний компонент:

Знаходить і показує на картах різного масштабу найбільші басейни нафти і природного газу – Перської затоки, Західносибірський, Зондський, Сахарський, Гвінейської затоки, Техаський, Мексиканської затоки, Західноканадський, Північноморський, основні райони видобування нафти і природного газу в Україні;

найбільші басейни та райони видобування вугілля – Верхньосілезький (Польща), Кузнецький (Росія), Карагандинський (Казахстан), Північно-Східний (Китай), Східний (Індія), Аппалацький (США), Південно-Східний (Австралія), Донецький та Львівсько-Волинський (Україна);

країни з найбільшими обсягами видобування залізних руд – Бразилія, Австралія, Канада, Китай, Індія, Україна, басейни та райони видобування залізних та марганцевих руд в Україні;

найбільші райони видобування руд кольорових металів – Кордильєри-Анди, «вольфрамово-олов'яний пояс» Азії, «мідний пояс» Африки;

основні родовища руд кольорових металів, що їх розробляють в Україні;

основні центри видобування кам'яної солі в Україні

Ціннісний компонент:

оцінює місце України на світових ринках нафти, природного газу, вугілля, руд чорних і кольорових металів;

усвідомлює суспільну значущість раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів в Україні

Розділ III. Вторинний сектор господарства 16 год.

		Тема 1. Виробництво та постачання електроенергії	
--	--	---	--

25.		Електроенергетика світу. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі електроенергії в світі. Відмінності в структурі виробництва електроенергії на електростанціях різних типів у країнах світу.	Екологічна безпека та сталий розвиток Аналізує негативні наслідки впливу діяльності різних типів електростанцій на природне середовище. Здоров'я і безпека Аналізує негативні наслідки впливу діяльності різних типів електростанцій на здоров'я людей.	
26.		Електроенергетика України. Найбільші ТЕС, АЕС, ГЕС, ЛЕП. Використання відновлюваних джерел енергії. Підприємства електроенергетики свого регіону. Практична робота (на вибір учителя) 5.1. Позначення на контурній карті України найбільших електростанцій та пояснення чинників їх розміщення. 5.2. Побудова та аналіз діаграм виробництва електроенергії на електростанціях різних типів в Україні, країнах Європи та світу	Підприємливість і фінансова грамотність Оцінює переваги використання альтернативних відновлюваних джерел енергії для потреб родини/грумади.	П.Р.5

Знаннєвий компонент:

називає типи електростанцій за джерелом енергетичних ресурсів, шляхи енергозбереження;
наводить приклади найбільших країн-виробників та країн-споживачів електроенергії, країн, у яких домінує виробництво електроенергії на ТЕС, ГЕС або АЕС;
пояснює розміщення енергогенерувальних потужностей в Україні..

Діяльнісний компонент:

Знаходить і показує на картах різного масштабу:
ГЕС (ГАЕС) — каскад ГЕС на Дніпрі, Дністровська, Ташлицька;
АЕС — Запорізька, Південноукраїнська, Рівненська, Хмельницька;
ТЕС — Запорізька, Придніпровська, Трипільська, Зміївська, Слов'янська, Ладизжинська, Буриштинська;
порівнює структуру виробництва електроенергії в Україні та провідних державах світу.

Ціннісний компонент:

оцінює перспективи використання відновлюваних джерел енергії різних видів у світі, Україні та своєму регіоні;

<i>виявляє переваги і недоліки виробництва електроенергії на різних типах електростанцій</i>			
		Тема 2. Металургійне виробництво	
27.		Чорна металургія світу. Значення металургійного виробництва в господарстві. Сучасні технології виробництва чавуну й сталі. Комбінування в чорній металургії. Сучасні чинники розміщення підприємств чорної металургії. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі чорних металів. Сучасні тенденції розміщення виробництв чавуну, сталі, прокату.	<p>Екологічна безпека та сталий розвиток Аналізує негативні наслідки впливу великих металургійних комбінатів із традиційними технологіями на природне середовище.</p> <p>Здоров'я і безпека Презентує приклади захисту здоров'я і профілактики захворювань, характерних для районів концентрації металургійного виробництва.</p> <p>Підприємливість і фінансова грамотність Оцінює переваги використання вторинної сировини для виробництва металів</p>
28.		Кольорова металургія світу. Особливості технології виробництва та чинники розміщення підприємств з виплавки міді, алюмінію, титану. . Найбільші країни-виробники та країни-споживачі кольорових металів у світі.	
29. 30.		Металургійне виробництво в Україні. Виробництво чавуну, сталі, прокату в Україні: домінуючі технології, сукупність чинників розміщення підприємств, основні центри, місце України на світовому ринку чорних металів. Основні центри виробництва кольорових металів в Україні. Практична робота 6. Позначення на контурній карті сировинної бази та основних центрів виробництва чорних металів в Україні	
Знанневий компонент: <i>називає</i> види чорних і кольорових металів; <i>наводить приклади</i> найбільших країн-виробників чавуну, сталі, що забезпечені сировиною або орієнтуються на значні обсяги споживання; країн, що виплавляють найбільше в світі та Європі алюмінію, титану, міді; <i>розуміє</i> вплив сировинного, паливного, електроенергетичного, транспортного, споживчого, екологічного чинників на розміщення металургійних			П.Р.6

комбінатів, місце України у світовому виробництві алюмінію з природної сировини;
 пояснює розміщення підприємств чорної і кольорової металургії в Україні.

Діяльнісний компонент:

Знаходить і показує на картах різного масштабу:

центри чорної металургії в Україні – *Кривий Ріг, Дніпро, Кам'янське, Запоріжжя, Нікополь, Маріуполь, Краматорськ, Алчевськ;*

центри кольорової металургії в Україні – *Миколаїв, Запоріжжя, Іршанськ, Київ, Побузьке, Бахмут, Кам'янське;*

аналізує статистичні дані щодо обсягів виробництва та експорту металургійної продукції в Україні та світі.

Ціннісний компонент:

оцінює наслідки впливу металургійного виробництва на довкілля та здоров'я населення;

оцінює вплив приватного капіталу на розвиток металургійного виробництва в Україні

		Тема 3. Хімічне виробництво. Виробництво деревини, паперу. Виробництво будівельних матеріалів		
31.		Виробництво продукції хімічної і деревообробної промисловості світу. Значення та особливості технологій хімічного виробництва. Чинники розміщення основних виробництв хімічних речовин і хімічної продукції, фармацевтичної продукції, гумових і пластмасових виробів. Найбільші країни-виробники мінеральних добрив, полімерів, ліків. Виробництво деревини й паперу: значення, особливості технологій та чинники розміщення підприємств. Найбільші в світі країни-виробники деревини та паперу	<p>Екологічна безпека та сталий розвиток Аналізує негативні наслідки впливу великих хімічних підприємств з традиційними технологіями на природне середовище.</p> <p>Здоров'я і безпека Аналізує зразки продукції побутової хімії різних виробників, порівнює їх вплив на здоров'я людини.</p> <p>Громадянська відповідальність Презентує приклади сортування відходів родини (громади); розрізняє види пакувальних матеріалів за ступенем утилізації та пропонує способи мінімізації відходів.</p>	
32.		Хімічне виробництво в Україні. Виробництво деревини і паперу. Виробництво деревини й паперу в Україні. Найбільші в світі країни-виробники деревини та паперу Виробництво будівельних матеріалів в Україні	<p>Підприємливість і фінансова грамотність Оцінює переваги використання вторинної сировини.</p>	

			Бере участь у розробці проекту використання будівельних матеріалів своєї місцевості	
<p>Знаннєвий компонент: <i>називає</i> види мінеральних добрив, види хімічної продукції, види будівельних матеріалів; <i>наводить приклади</i> найбільших у світі країн-виробників мінеральних добрив та полімерів, деревини та паперу; <i>пояснює</i> вплив різних чинників на розміщення виробництв хімічної продукції, деревини й паперу, будівельних матеріалів.</p> <p>Діяльнісний компонент <i>показує на карті</i> найбільші центри виробництва мінеральних добрив, виробів з гуми, побутової хімії, ліків в Україні – <i>Костянтинівка, Северодонецьк, Кам'янське, Черкаси, Суми, Запоріжжя, Одеса, Яни Капу (Красноперекопськ), Біла Церква, Харків, Київ, Умань</i>, центри виробництва деревини й паперу в Україні; <i>характеризує</i> сировинну базу виробництва хімічної продукції, паперу; <i>аналізує</i> зв'язки між хімічними, металургійними та іншими видами виробництв.</p> <p>Ціннісний компонент <i>оцінює</i> вплив виробництва хімічної продукції й паперу на довкілля та здоров'я населення; <i>оцінює</i> вплив хімічного виробництва на рівень соціально - економічного розвитку країни; <i>робить висновок</i> про значення будівельних матеріалів своєї місцевості для розвитку будівельного бізнесу</p>				
33.		Узагальнення і контроль знань Вторинний сектор господарства		Т.О. 4
		Тема 4. Виробництво машин та устаткування		
34.		Роль машинобудування в сучасному світі. Різноманітність підприємств та чинники їх розміщення. Спеціалізація та кооперування у машинобудуванні.	Підприємливість і фінансова грамотність Оцінює переваги розташування окремих підприємств машинобудування у малих містах, селищах	
35.		Машинобудування світу. Взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку регіону, країни і рівнем розвитку машинобудування. Найбільші країни-виробники літаків, легкових автомобілів, морських суден, верстатів, комп'ютерів, робототехніки.		

36.		<p>Машинобудування в Україні. Найбільші центри виробництва транспортних засобів, промислового обладнання, сільськогосподарської техніки, побутової електротехнічної та електронної продукції. Підприємства машинобудування свого регіону.</p> <p>Практична робота</p> <p>7. Позначення на контурній карті України центрів виробництва транспортних засобів та пояснення чинників їх розміщення</p>		П.Р.7
<p>Знаннєвий компонент: <i>називає</i> види продукції машинобудівних підприємств, чинники розміщення окремих виробництв машин та устаткування; <i>наводить приклади</i> найбільших країн-виробників легкових автомобілів, літаків, морських суден, верстатів, електроніки; <i>пояснює</i> розміщення виробництв транспортних засобів, промислового обладнання, сільськогосподарської техніки, електротехнічної та електронної продукції побутового призначення; <i>розуміє</i> причини виникнення проблем у виробництві машин та устаткування в Україні.</p> <p>Діяльнісний компонент: <i>показує на карті</i> найбільші країни-виробники машин та устаткування – США, Канада, країни ЄС, Японія, Китай, Нові індустріальні країни, найбільші центри машинобудування в Україні; <i>характеризує</i> сучасні тенденції розвитку і розміщення виробництва машин і устаткування.</p> <p>Ціннісний компонент <i>оцінює</i> роль машинобудування у розвитку світового господарства та господарства України</p>				
Тема 5. Виробництво тканин, одягу, взуття				
37.		<p>Виробництво тканин, одягу, взуття у світі та в Україні. Особливості виробничого процесу та чинники розміщення підприємств, що виробляють тканини різних видів, одяг, шкіряно-взуттєву продукцію.</p> <p>Виробництво тканин, одягу, взуття в Україні. Чинники та центри розміщення текстильного, швейного, шкіряного, взуттєвого виробництва в Україні. Найбільші на</p>	<p>Здоров'я і безпека Порівнює тканини, виготовлені з природної, штучної та синтетичної сировини та обґрунтовує їх вплив на здоров'я.</p> <p>Підприємливість і фінансова грамотність Порівнює ціни аналогічних видів продукції різних виробників, пояснює відмінності з</p>	

	<p>світовому ринку країни-виробники та країни-експортери тканин, одягу та взуття. Народні промисли в Україні.</p> <p>Дослідження 2 Малі і середні міста України — центри швейного виробництва</p>	<p>урахуванням вартості сировини, робочої сили, обладнання, курсу валют тощо</p>	<p>Досл.2</p>
<p>Знаннєвий компонент: називає види тканин та сировини для їх виробництва; наводить приклади найбільших у світі та Європі країн-виробників та країн-експортерів тканин, одягу, взуття; розуміє вплив працересурсного та споживчого чинників на розвиток текстильного, швейного, взуттєвого виробництва.</p> <p>Діяльнісний компонент: показує на карті найбільші центри текстильного, швейного, взуттєвого виробництва в Україні; центри найвідоміших народних промислів; аналізує карту легкої промисловості України.</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює перспективи розвитку виробництва тканин, одягу та взуття в Україні</p>			
	Тема 6. Виробництво харчових продуктів, напоїв		
38.	<p>Виробництво продуктів харчування в світі: сучасні тенденції, вплив глобалізації та національних традицій, взаємозв'язок з агробізнесом. Традиційні виробництва харчових продуктів окремих країн світу. Чинники розміщення підприємств, що виробляють харчові продукти.</p>	<p>Здоров'я і безпека Аналізує зразки продукції харчової промисловості, знаходить інформацію щодо впливу на здоров'я окремих складників, указаних у маркуванні.</p> <p>Підприємливість і фінансова грамотність Оцінює роль малих підприємств та фізичних осіб-підприємців у розвитку бізнес-середовища свого населеного пункту, району та забезпеченні населення продуктами харчування. Визначає вартість продуктового кошика</p>	
39.	<p>Харчова промисловість в Україні. Особливості технологій та чинники розміщення підприємств буряко-цукрового, олійного, маслосиробного, плодоовочеконсервного, рибного, хлібопекарного, макаронного, борошномельного, круп'яного, кондитерського, пивоварного, виноробного виробництв, розливу</p>		

	<p>безалкогольних напоїв, мінеральних вод. Виробництво харчових продуктів у своєму регіоні.</p> <p>Дослідження 3.</p> <p>1. Українські та імпорتنі продукти в споживчому кошику вашої родини.</p> <p>2. Традиційні продукти харчування в Україні та країнах-сусідах</p>	<p>родини, співвідношення вітчизняних та імпортованих продуктів у ньому</p>	<p>Досл. 3</p>
40.	Узагальнення і контроль знань		Т.О. 5.
<p>Знаннєвий компонент: називає складові харчової промисловості; наводить приклади традиційних виробництв харчових продуктів різних країн світу; розуміє вплив спеціалізації сільського господарства, споживчого чинника та ТНК на розвиток харчової промисловості; пояснює розміщення в Україні підприємств харчової промисловості у малих містах, селищах міського типу і великих селах; знає права споживача на якісні товари і послуги.</p> <p>Діяльнісний компонент: показує на карті найбільші центри виробництва харчових продуктів і напоїв в Україні; характеризує особливості виробництва окремих видів продукції харчової промисловості; аналізує карту харчової промисловості України.</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює місце України на світовому та європейському ринках продовольства; надає перевагу продуктам харчування українського виробництва над іншими під час планування покупок для родини</p>			
Розділ IV. Третинний сектор господарства 8 год.			
	Тема 1. Транспорт		
41.	<p>Транспорт світу як вид економічної діяльності.</p> <p>Транспорт, його роль у національній економіці та формуванні світового господарства</p>	<p>Екологічна безпека та сталий розвиток</p> <p>Аналізує негативні наслідки впливу різних видів транспорту на природне середовище.</p>	
42.	<p>Географія світового транспорту. . Країни, що вирізняються високим рівнем розвитку мережі залізниць</p>	<p>Здоров'я і безпека</p> <p>Оцінює переваги екологічно чистих видів</p>	

		й автомобільних шляхів. Найбільші морські порти, їхній вплив на розміщення промисловості. Найбільші судноплавні річки світу. Найбільші аеропорти світу. Міжнародні транспортні коридори.	транспорту. Пояснює роль транспортних магістралей у виборі місця проживання.	
43.		Транспорт України. Залізничний транспорт – основний вид транспорту України. Найважливіші автомагістралі України. Водні шляхи, найбільші морські та річкові порти України. Повітряний транспорт. Транспортні вузли. Міжнародні транспортні коридори на території України. Дослідження 4 Міські види транспорту свого обласного центру	Громадянська відповідальність Дискутує щодо перспектив модернізації транспортної системи своєї місцевості. Підприємливість і фінансова грамотність Добирає оптимальний варіант (враховуючи вартість, тривалість і комфортність) здійснення подорожі зі свого населеного пункту до місця відпочинку	Досл. 4
<p>Знаннєвий компонент називає види транспорту, істотні ознаки понять «транспортний вузол», «транспортна магістраль», «обсяг перевезень», «вантажобіг»; розуміє особливості кожного виду транспорту і його роль у перевезенні вантажів та пасажирів в Україні, домінуючу роль транспорту в експорті послуг Україною; наводить приклади найбільших транспортних вузлів в Україні.</p> <p>Діяльнісний компонент: показує на карті: найбільші за вантажобігом морські порти Східної Азії, Європи; морські судноплавні канали – Панамський, Суецький, Кільський; найбільші за пасажиробігом аеропорти світу; країни з надшвидкісними залізницями; країни з найбільшою протяжністю автомобільних шляхів; основні залізниці, автомагістралі, морські й річкові порти, аеропорти, міжнародні транспортні коридори в Україні.</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює транзитне значення транспортних магістралей в Україні; оцінює вплив різних видів транспорту на довкілля та здоров'я населення; уміє раціонально використовувати різні види транспорту під час планування поїздок</p>				
		Тема 2. Торгівля		

44.		Світовий ринок товарів і послуг. Основні напрями зовнішньоторговельних зв'язків. Світова організація торгівлі. Регіональні зони вільної торгівлі (NAFTA, ASEAN та ін.)-Торгівля як вид послуг. Форми торгівлі. Показники зовнішньої торгівлі. Світовий ринок товарів і послуг. Основні напрями зовнішньоторговельних зв'язків. Світова організація торгівлі. Регіональні зони вільної торгівлі (NAFTA, ASEAN та ін.)	<p>Громадянська відповідальність Дискутує щодо оптимального режиму роботи закладів торгівлі свого населеного пункту, доцільності збереження стихійних ринків.</p> <p>Підприємливість і фінансова грамотність Бере участь у проектуванні асортименту продукції, цінової політики та місця розташування мінімаркету.</p>	
		Торгівля в Україні. Обсяги та структура експорту й імпорту товарів та послуг. Чинники концентрації роздрібною торгівлі в населених пунктах, регіонах.	Оцінює вплив зниження цін на раціональну поведінку покупців	
<p>Знаннєвий компонент: називає види торгівлі, ознаки поняття «зовнішня торгівля», показники зовнішньої торгівлі.</p> <p>Діяльнісний компонент: показує на карті головні регіони світової торгівлі.</p> <p>Ціннісний компонент: обґрунтовує залежність обсягів торгівлі між країнами від рівня їхнього економічного розвитку та інтеграційних процесів у світі; оцінює роль малого підприємництва у розвитку ринку товарів і послуг.</p>				
Тема 3. Туризм				
45.		Міжнародний туризм. Туризм як складник національної економіки, його види. Чинники розвитку туризму в регіоні, країні. Туристична інфраструктура. Основні туристичні регіони світу. Країни світу з найбільшою кількістю об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО Туризм в Україні. Особливості природних рекреаційних ресурсів. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні. Туристичні райони в Україні.	<p>Підприємливість і фінансова грамотність Пояснює роль туризму для розвитку малого та середнього бізнесу в різних регіонах України. Бере участь у розробленні проекту з розвитку туристичного бізнесу у своєму регіоні</p>	
<p>Знаннєвий компонент: називає види туризму, ознаки понять «туризм», «рекреаційні ресурси», «інфраструктура туризму»; розуміє вплив природних і суспільних чинників на розвиток туризму.</p>				

Діяльнісний компонент:

характеризує особливості основних туристичних регіонів світу;
показує на карті основні райони туризму в Україні.

Ціннісний компонент:

обґрунтовує рівень розвитку туризму в окремих регіонах, країнах, районах України

		Тема 4. Наукова діяльність. Освіта. Охорона здоров'я		
46.		<p>Роль науки й освіти в суспільстві. Особливості наукової й освітньої діяльності як видів економічної діяльності. Форми просторової організації наукових досліджень та освіти: технополіси, технопарки. Найвідоміші наукові центри у світі та Україні. Охорона здоров'я. Найвідоміші центри охорони здоров'я в Україні та світі</p>	<p>Громадянська відповідальність Уміє виявляти свої організаторські здібності, розробляти пропозиції до органу учнівського самоврядування.</p> <p>Підприємливість і фінансова грамотність Обґрунтовує доцільність упровадження страхової медицини в Україні. Аналізує умови для створення технополісів в Україні та прогнозує їх розвиток.</p> <p>Добирає інформацію про діючі технопарки в Україні, пояснює їх розташування. Порівнює умови навчання у закладах освіти різної форми власності в Україні та інших країнах світу з метою раціонального вибору місця подальшого навчання</p>	

Знаннєвий компонент:

розуміє вплив чинників на розвиток освіти й науки в країні.

Діяльнісний компонент:

обґрунтовує рівень розвитку освіти й науки, охорони здоров'я в окремих регіонах світу, країнах, в Україні;
показує на карті найвідоміші центри освіти та науки в Україні і світі.

Ціннісний компонент:

оцінює роль освіти у формуванні громадянського суспільства в Україні;

<i>аналізує</i> вплив географічного середовища на здоров'я населення; <i>аналізує</i> умови для створення технополісів в Україні та прогнозує їх розвиток			
		Тема 5. Фінансові послуги. Комп'ютерне програмування	
47.		Фінансові послуги. Світові центри банківсько-фінансової діяльності. Вплив глобалізації на розміщення фінансових установ. Країни-офшори. Особливості розміщення фінансових установ в Україні. Аутсорсинг, його переваги й недоліки Аутсорсинг інформаційних технологій (ІТ-аутсорсинг). Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність. Країни-лідери на світовому ринку комп'ютерного програмування	Підприємливість та фінансова грамотність Оцінює умови отримання споживчого кредиту у банківських установах. Пояснює причини стрімкого розвитку аутсорсингу в Україні
48.		Узагальнення і контроль знань Третинний сектор господарства	Т.О. 6
<p>Знанневий компонент: називає ознаки понять «кредит», «фінансовий центр», «офшор», «аутсорсинг»; розуміє взаємозв'язок між рівнем розвитку господарства і обсягом фінансових послуг у країні; пояснює значення фінансового сектору економіки держави та роль фінансових знань для формування добробуту кожної людини.</p> <p>Діяльнісний компонент: показує на карті найбільші міжнародні фінансові центри – Лондон, Нью-Йорк, Сингапур, Сянган (Гонконг), Токіо, Шанхай, Мумбаї, Франкфурт-на-Майні, Чикаго; країни-офшори, країни-лідери на ринку програмного забезпечення.</p> <p>Ціннісний компонент: обґрунтовує особливості розміщення аутсорсингу в світі, прискорений розвиток аутсорсингу інформаційних технологій в Україні</p>			
Розділ V. Глобальні проблеми людства 4 год.			
49.		Поняття про глобальні проблеми людства, причини їх виникнення. Політичні та демографічні проблеми.	Громадянська відповідальність Дискутує щодо шляхів розв'язання

		Проблема війни і миру. Проблема тероризму.	глобальних проблем людства та їх прояву у своїй місцевості.	
50.		Економічні та продовольчі проблеми. Сировинна й енергетична проблеми, продовольча проблеми. Проблема подолання відсталості країн, що розвиваються.	Пропонує і обґрунтовує можливі шляхи подолання глобальних проблем у своєму регіоні	
51.		Екологічні проблеми людства Сталий розвиток — стратегія людства на XXI століття.		
52.		Підсумковий урок		

Знаннєвий компонент:

називає глобальні проблеми людства;

наводить приклади конфліктонебезпечних регіонів Європи та світу;

характеризує поширення глобальних проблем та їх прояв на території України, складники та основні положення концепції сталого розвитку.

Діяльнісний компонент:

аналізує сутність, причини виникнення, особливості розвитку сучасних глобальних проблем;

показує на карті країни, що володіють ядерною зброєю, найбільші в світі райони екологічної катастрофи.

Ціннісний компонент:

оцінює наслідки прояву глобальних проблем для окремих регіонів і країн світу, роль світової громадськості та міжнародних організацій у їх розв'язуванні;

обґрунтовує можливі шляхи подолання глобальних проблем